

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ
ТП „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО ПРЕСЛАВ“

Адрес: гр. Велики Преслав, ПК 9850, ул. "Симеон Велики" №10, тел. 0538/42106, email:
dgs.preslav@dpshumen.bg

УТВЪРДИЛ:
Директор на ДГС Преслав:

ИМЖ Чл.59 от 33ЛД

ев/

**ДОКЛАД
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ МОНИТОРИНГА НА ТП "ДГС ПРЕСЛАВ"
ЗА ПЕРИОДА ОТ 01.01.2019 г. ДО 31.12.2019 г.**

съгласно спазване на изискванията на индикатор 8.3.1 от Националния стандарт за отговорно управление на горите в България

1. Финансов план на стопанството:

Приходи

Приходите в ТП „ДГС Преслав“ се формират от реализация на дървесина, организиран ловен туризъм, странична дейност, придобиване на активи и финансови операции. Отчитането им по аналитични и синтетични показатели е изцяло съобразено с нормативната уредба.

Приходите в стопанството се признават на база принципа на начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от предприятието и доколкото приходи могат надеждно да се измерят. Оценяват се по справедливата стойност на полученото или подлежащо на получаване.

Приходите включват справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвените данъци (данък върху добавената стойност) и предоставените отстъпки и работи.

Приходът от продажбата на продукция и стоки се признава, когато предприятието е прехвърлило на купувача значителни рискове и изгоди, свързани със собствеността на продукцията и стоките и не запазва участие в управлението или ефективен контрол върху продаваните продукция и стоки.

Приходът от извършените услуги се признава в зависимост от етапа на завършеност на сделката към края на отчетния период, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите от наеми се признават на линеен принцип за периода на наема.

Приходите от лихвите се признават текущо пропорционално на времевата база, която отчита ефективния доход от актива. Към приходите от обичайна дейност за предприятието се отнасят и финансовите приходи.

Разходи

Разходите се признават на базата на пряка връзка между извършените разходи и заработването на конкретните статии на приходите, т.е. при спазване на принципа за съпоставимост на разходите и приходите, обхващащ едновременно и комбинирано признаване

на приходи и разходи, които се явяват в резултат от едни и същи сделки, събития и операции. Разпределението на административните разходи се извършва на база резултатите по видове обекти.

Разходите се оценяват по справедливата стойност на платеното или предстоящо за плащане.

Стопанството отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това същите се отнасят по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности.

Към разходите за дейността се отнасят и финансовите разходи, които се състоят от лихвени разходи за периода, включително банкови комисационни и други преки разходи по кредити и банкови гаранции, курсови разлики от валутни операции, разходи по операции с финансови активи и други.

Финансов резултат

Финансовият резултат за 2019г. – положителен.

Постигнатия финансова резултат за 2019 г. се дължи на добрата организация на дейностите на стопанството. Изпълнени са планираните приходи от дърводобив заложени по Финансов план. Изпълнена е реализацията на дървесина в количествени показатели. Изпълнени са и планираните приходи от ОЛТ. С намаление от заложените са и част от разходите по дейности, което събирателно води до постигането на висок финансова резултат.

Към 31.12.2019г. поделението няма задължения с изискуеми вземания от клиенти с изтекъл падеж.

Ръководството на стопанството развива дейността спазвайки принципи за минимализиране на риска - следва гъвкавост в договорните отношения с контрагентите, разумна ресурсна обезпеченост, стриктно планирани инвестиции, на който се прави предварителна оценка по отношение наличието на съществена несигурност, с цел устойчивото и стабилно развитие на ДГС Преслав.

2. Съционални споразумения

Създаден е Регистър на получените оплаквания, жалби и сигнали за разрешаване на спорове свързани с правата на собственост и ползване, правата на работещите и местните общности. За изминалата година няма постъпили жалби от страна на работещите, поради което не е водена документацията по повод тяхното разглеждане и удовлетворяване.

Разработени са Вътрешни правила за разрешаване на спорове, свързани с правата на собственост и ползване, правата на работниците и местните общности в ТП ДГС Преслав, Политика срещу корупцията и сродни на нея явления, Вътрешни правила за защита на лицата подали сигнали за корупция, корупционни прояви и/или конфликт на интереси, Вътрешни правила за процедиране със сигнали, свързани с различните форми на дискриминация. Запознати са всички заинтересовани страни, като документите са качени на сайта на стопанството или информационното табло в административната сграда на управлението или във вид на проведени обучения на служителите.

3. План/програма за обучение и квалификация на персонала;

Изгответа е програмата за обучение през 2019г., одобрена от Директора на ТП ДГС Преслав. Във връзка с нея са проведени обучения на служителите през годината

- Обучение по горска сертификация;
- Обучение по безопасност и здраве при работа;
- Разграничаване и докладване на случаи на сексуален тормоз и полова дискриминация
- Провеждане на обучения за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при провеждане на горскостопанските дейности на територията; техники на поваляне, опазване на водните течения, опазване на почвата и превенция от ерозия, ограничаване на повредите върху оставащите на корен дървета и възстановяването, управление на отпадъците, транспортиране, съхраняване и използване на масла и горива
- Съвещание по маркиране на лесосечния фонд и качеството по извеждане на отгледни и главни сечи

- Обучение по охрана и контрол на горския фонд – откриване на нарушения и съставяне на актове
- Участието на служители от ДГС/ДЛС в курсове за обучение организирани от ДГП, ИАГ/РДГ, МОСВ, НПО и др.

- Други

След всяко обучение се съставят протоколи, които удостоверяват присъствието на обучението на служителите.

4. Здравословни и безопасни условия на труд вкл. на работниците на подизпълнителите;

Проведени са обучения и инструктажи за здравословни и безопасни условия на труд на целия персонал на стопанството.

Служителите и работниците редовно се инструктират срещу подпис в инструктажни книги или проверовъчните листове. Ръководителите на участъци провеждат инструктаж на работниците на фирмите изпълнители при въвеждане на всеки нов обект.

Има направена оценка на риска на работното място от 2019 г. за всички длъжности изработена от служители на трудова медицина, с които е сключен договор.

Прегледите на служителите се осъществява съгласно договор, за трудова медицина сключен с ЦУ на СИДП.

Няма извършени проверки от страна на инспекцията по труда.

5. Ангажиране на заинтересованите страни

На 27.02.2019 г. бе проведено съвещание, на което бяха поканени да присъстват всички заинтересовани страни, във връзка с предстоящата инвентаризация на горските територии на ТП „ДГС Преслав”.

Във връзка със ежегодната седмица на гората в инициативите организирани от ТП ДГС Преслав в изготвената програма участие взеха училища, детски градини, , община Велики Преслав и др.

Провеждат се консултации със заинтересованите страни. Няма извършвани промени в планираните горскостопански практики в резултат от споразумения и предложения от заинтересованите страни.

6. Незаконни /нерегламентирани дейности в горите

През 2019 г. няма подадени жалби и сигнали, свързани с правата и собствеността на местните общности, засегнати и заинтересовани страни.

През 2019 г. при проверка в местност „Борова гора“ една от атракциите на територията на Стопанството, като любимо място за отдих на голяма част от жителите и гостите на града. Бе констатирано и сформирано комисия за вземане на решение за премахване на опасните 19 бр. дървета.

Предприети са действия в максимално кратък срок за премахване на 19 броя дървета.

На територията на ТП ДГС Преслав редовно се извършват проверки по охрана на горите.

През годината се правят шестмесечни ревизии по охранителни райони, като се изготвят протоколи за извършените проверки и констатираните несъответствия. От извършените проверки за периода от 22.02.2019 г. до 31.12.2019 г. от служители на стопанството са съставили 40 бр. КП и 13 бр. АУАН. Най-много са актовете, съставени за нарушения на Закона за горите 13 акта. По Закона за лова и опазване на дивеча ЗЛОД са съставени 3 бр. Констативни протокола. Констатираните нарушения по Закона за горите са предимно за вършина и дърва за огрев; По Закона за лова и опазване на дивеча са предимно пътно-транспортно произшествие /ПТП/ с диво животно.

Всички преписки са изпратени в РДГ-Шумен по компетентност.

В ДГС "Преслав" се води Регистър на Актовете и Констативните протоколи, в който се отразява движението на всяка преписка.

7. Изпълнение на горскостопанския план

Заложените за изпълнение дейности по ЛКМ и дърводобив за 2019г. кореспондират с предвиденото по Горскостопански план. Лесокултурни дейности:

- Залесяване - през 2019г. залесяването е изпълнено на 335% спрямо средногодишното по ЛУП и 100% спрямо разчета за годината.

- Почвоподготовка – през 2019 г. няма планирано и няма отчетено.

- Попълване на култури – няма планирано изпълнени 38 дка – 100%

- Отглеждане на култури – през 2019 г. е извършено отглеждане на 100% спрямо разчета за годината.

- Отглеждане млади насаждения няма планирано няма и отчетено;

- Подпомагане на естественото възобновяване – извършено на 282% спрямо средногодишното предвиждане по ЛУП и 109% спрямо разчета за едногодишния период;

- Маркиране на лесосечен фонд - през 2019г. изпълнението на този показател е на 69%, а спрямо годишния разчет – 69%

- Поддръжка на минерализовани ивици - наличните такива са почистени през годината – 10 000 л.м.

- Лесозащита – изпълнено на 80% от годишния разчет

- Дърводобив - добитата през 2019г. лежаща маса е на 93% спрямо средногодишното ползване по ГСП;

8. Промени в границите, собствеността, функционалността и предназначението на територии в рамките на стопанството

През 2019г. няма промени в общата площ и границите на стопанството. Разпределението на горските територии по видове собственост е следното:

Видове собственост 2018 г.		Видове собственост 2019 г.	
Вид собственост	Обща площ ха	Вид собственост	Обща площ ха
Държавни горски територии	16405,6	Държавни горски територии	16412,3
Общински горски територии	488,1	Общински горски територии	539,4
На обществени организации	22,4	На обществени организации	28,8
Горски територии на частни физически	261,1	Горски територии на частни физически	262,0
Съсобственост	13,7	Съсобственост	13,7
Чуждестранна	1,5	Чуждестранна	1,5
Общо за ТП „ДГС Преслав“	17192,4	Общо за ТП „ДГС Преслав“	17257,7

Важно! Както се вижда от таблицата няма промяна по видове собственост. Няма извършена смяна на предназначението на горските територии.

9. Здравословно състояние на гората

През годината са спазени изискванията за повеждане на фитосанитарно обследване състоянието на гората. Съгласно сигналните листове, нападенията от листогризещи насекомни вредители се наблюдават слабо, не са наблюдавани огнища с каламитетно развитие на насекомни вредители

- В регистъра на сигналните листове има заведени 8 броя сигнални листи в широколистни насаждения относно санитарното състояние на гората:

- 8 бр. – за наличие на гъбен патоген;

Те са регистрирани в информационната система на ИАГ. Периодично получаваме указания от Лесозащитна станция - гр. Варна (ЛЗС), за сроковете и начина за борба с вредителите и имаме готовност за своевременна реакция. Изведени бяха санитарни сечи на площ от 35,0 дка.

В останалата част от територията на стопанството горите от ДГТ са в добро санитарно състояние. Не се наблюдават повреди причинени от други вредители или болести или дивеч.

Няма възникнали природни нарушения (ветровали, снеголоми, пожари и др.) както и настъпили негативни въздействия от антропогенни дейности (атмосферно замърсяване, смолособив и др.).

10. Ползване/добиви и горскостопански дейности Добив и реализация:

Реализацията на дървесината по видове процедури е както следва:

Вид процедура	Отчет с натрупване за 2019 година в куб.м.
Стояща дървесина на корен чрез търг с явно наддаване	2389
Стояща дървесина на корен по ценоразпис за физически лица	2132
Продажба на добита дървесина чрез търг с явно наддаване	2948
Продажба на добита дървесина чрез електронен търг	3605
Продажба на добита дървесина чрез дългосрочни договори	8254
Продажба на добита дървесина по ценоразпис	15592
По чл. 193	475
За нуждите на ТП	42
Общо	35437

Средният годишен добив е посочен в ЛУП - том 1 и включва подробно описание на лесовъдската система, видовия състав, вид месторастене, почвен тип, възстановяване и др. Тези данни се използват за изчисляване на максималния устойчив добив и планиране на лесовъдските дейности. Сортиментира се по сортиментни таблици с програмен продукт „SORT“.

Движение на сертифицирани и несертифицирани горски продукти:

На територията на стопанството няма продадена несертифицирана дървесина. На всички превозни билети и фактури от продадените сертифицирани продукти се изписва номера на сертификата и категорията на материалите. Документите, удостоверяващи продажбата на сертифицирана дървесина се съхраняват от специалиста-лесовъдство по дърводобива и в счетоводството на стопанството.

Технология на сеч, използвани машини и екипировка:

Маркирането на дърветата за сеч, вида сортимент, подготовката на отделите, карнет-описите и технологичните планове за сечите се изготвят от маркиращите лесовъди на стопанството с лесовъдско образование. Документацията, придружаваща добива на дървесина се съгласува и одобрява по надлежния ред.

Процедурата за избор на изпълнител е съгласно Наредбата за условията и реда за възлагане на изпълнението на дейности в горските територии - държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти.

Техниката използвана от фирмите е преминала техническа изправност в КТИ. Отпадъците се събират и изхвърлят извън горските територии на специално предвидени за целта места, съгласно Плана за управление на отпадъците.

Лесокултурна дейност

-Залесяване - 67 дка:

- 257-м – 19 дка
- 257-н – 48 дка

-Отглеждане на горски култури - 371 дка

- 257-м – 19 дка – 2 пъти/сеч издънки 14 дка
- 257-м – 48 дка – 2 пъти/сеч издънки 36 дка
- 257-м – 19 дка – 2 пъти/сеч издънки 14 дка
- 157-г – 10 дка – 2 пъти/сеч издънки 8 дка
- 170-ж – 5 дка – 2 пъти/сеч издънки 4 дка
- 239-д – 5 дка – 2 пъти/сеч издънки 4 дка

- 239-ж – 10 дка – 2 пъти/сеч издънки 8 дка
- 243-о – 4 дка – 2 пъти/сеч издънки 3 дка
- 54-г – 6 дка – 1 път/окосяване бурени 5 дка
- 157-г – 10 дка – 2 пъти/сеч издънки 8 дка
- 5-м – 12 дка – 1 път/сеч издънки 8 дка
- 5-1 – 3 дка – 1 път/окосяване бурени 2 дка
- 159-в – 18 дка – 1 път/сеч издънки 14 дка
- 239-к – 13 дка – 1 път/сеч издънки 10 дка

-Попълване -19 дка

- 339-а – 5 дка
- 334-а – 4 дка
- 42-з – 10 дка

-Подпомагане на естественото възобновяване (ПЕВ) - 1172 дка.

- 126-д – 15 дка
- 130-е – 9 дка
- 253-м – 18 дка
- 256-г – 160 дка
- 256-ж – 53 дка
- 257-ф – 15 дка
- 160-з – 68 дка
- 161-м – 31 дка
- 160-н – 68 дка
- 157-е – 140 дка
- 155-и – 39 дка
- 154-а – 230 дка
- 256-в – 106 дка
- 74-а – 49 дка
- 160-д – 148 дка
- 252-а1 – 23 дка

-Лесозащита – 35 дка

- 240-к – 33 дка
- 242-м – 2 дка

-Маркиране на ЛФ 2019 г. – 34940 м³ стояща маса.

-Поддръжка на минерализовани ивици – 12 300 лм.

-През отчетния период в териториалния обхват на ТП ДГС Преслав има регистриран един горски пожар.

Превантивна дейност - осигурени плакати, табели и агитационни материали.

Охрана на горите:

Територията на стопанството е разделена на 2 бр. ГСУ и 10 бр. охранителни участъци.

1. Първи ГСУ „Патлейна“ – 7550,1 ха - ОУ Първи; ОУ Втори; ОУ Трети; ОУ Четвърти; ОУ Пети;

2. Втори ГСУ „Преслав“ – 9629,0 ха - ОУ Шести; ОУ Седми; ОУ Осми; ОУ Девети; ОУ Десети;

Осигуряване на денонощна охрана на държавната горска територия в ТП ДГС Преслав, която се извършва основно от горски стражари и автомобили с висока проходимост, като при необходимост се включват и всички останали мобилни групи. Горските стражари са оборудвани с необходимите мобилни средства за комуникация.

Организиран ловен туризъм и ловностопанска дейност:

На територията на ТП „ДГС Преслав“ се извършва организиран ловен туризъм и ловностопанска дейност. Държавен ловностопански район в стопанството е „Патлейна“. Предоставени ловностопански райони са: „ЛД Драгоево“, „ЛД Златар“, „ЛД Иваново“, „ЛД Имренчево“, „ЛД Кочово“, „ЛД Ловец“, „ЛД Методиево“, „ЛД Преслав I“, „ЛД Преслав II“, „ЛД Хан Крум“;

Обединени в „Ловнорибарско сдружение Велики Преслав“. Таксацията и отстрела за 2019 г. са качени на информационната система – System.iag.

При анализиране на данните и изготвяне на таксацията и проекто-плана за ползване се взема в предвид и постоянните наблюдения от служителите на стопанството. От 2017 г. ДГС Преслав разполага с камери за видеонаблюдение, чието позициониране в държавният ловен район помага съществено, както за охраната, така и за реални оценки на дивеча в денонощните наблюдения

При благородният елен ползването му е 25 % от плана за вида за 2019 година. Има увеличение на запаса, като стойността надвишава допустимия за стопанството. Половото съотношение е 1:1. За 2020г. в плана за ползване са заложени 14 мъжки елена и 2 женски.

Популацията на дивата свиня е с 36 % по-малко спрямо подустимия в резултат на заболяването „Африканска чума по свинете“. Именно затова и плана за ползване за вида е намален.

При сърната се установи леко намаление на числеността с 10 %, която все още е половината от допустимия запас. В ползването за вида са предвидени да се извадят само мъжки екземпляри, с което се цели от една страна увеличаване на популацията, чрез съхраняването на женските екземпляри и от друга – подобряване на екстериорните качества на сръндациите, чрез прилагането на подборен отстрел.

Дребният дивеч се характеризира с намаление на запасите в сравнение с предходната година. Това се дължи най-вече на популацията на хищниците и прекомерната химизация в селското стопанство. Поради тази причина не се предвижда план за ползване на дребният дивеч.

При хищниците се установява намаляване на популацията. Усилията са за ограничаването им - 90% ползване на чакала и 80% при лисицата, заложени в проекто-плана за ползване, с което ще се ограничат и посегателствата му върху приплодите на основните видове дивеч в района на обитание.

Страницна дейност:

Продуктите, предмет на страницна дейност, са както за удовлетворяване потребностите на местното население, така и за нуждите на местни предприятия, занаятчии и малки преработватели. Дейността включва основно продажби на билки, плодове, предоставяне площи за пчелини, паша и събиране на гъби:

- Цвят глог – 4800 кг.
- Зайча сянка – 100 кг.
- Листа коприва – 20500 кг.
- Цвят бял бъз – 1000 кг.
- Цвят липа – 4700 кг.
- Жълт кантарион – 200 кг.
- Плод глог – 6000 кг.
- Орех плод – 2334 кг.

11. Гори с висока консервационна стойност

За ГВКС на територията на ТП ДГС Преслав има изготвен подробен доклад от извършения мониторинг.

Въведена е система за мониторинг на ГВКС. Мониторинга се извършва от теренните служители при ежедневната им работа съгласно изискванията на доклада за ГВКС.

В доклада на ГВКС са включени растителни и животински видове с потенциално разпространение, установени и/или с природозащитно значение на територията на ДГС

Преслав:

- ✓ Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*)
- ✓ Едвезиево кокиче (*Galanthus elwesii Hooker f.*)
- ✓ Конски кестен (*Aesculus hippocastanum L.*)
- ✓ Кестен (*Castanea sativa Mill*)
- ✓ Видра (*Lutra lutra*)
- ✓ Пъстър смок (*Elaphe sauromates*)
- ✓ Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)
- ✓ Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)
- ✓ Голям гребнест тритон (*Triturus ivanbureschi*)
- ✓ Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*)
- ✓ Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)
- ✓ Черен щъркел (*Ciconia nigra L.*)
- ✓ Голям ястreb (*Accipiter gentilis*)
- ✓ Малък ястreb (*Accipiter nisus*)
- ✓ Орел змияр (*Circaetus gallicus*)
- ✓ Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*)
- ✓ Бухал (*Bubo bubo L.*)
- ✓ Южен белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos lilfordi*)
- ✓ Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)
- ✓ Сив кълвач (*Picus canus*)
- ✓ Черен кълвач (*Dryocopus martius*)
- ✓ Трионест сечко (*Prionus coriarius Linnaeus*)
- ✓ Голям сечко (*Cerambyx cerdo Linnaeus*)
- ✓ Алпийската розалия (*Rosalia alpina*)
- ✓ Буков сечко (*Morimus funereus*)
- ✓ Бръмбър рогач (*Lucanus cervus*)
- ✓ Глогова торбогнездница (*Eriogaster catax*)
- ✓ Розово нощно пауново око (*Perisomina caecigena*)
- ✓ Добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*)
- ✓ Лалугер (*Spermophilus citellus*)
- ✓ Пъстър por (*Vormela peregusna*)

Мониторинг на ВКС за редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми е извършен от теренни служители в насаждение предвидени за сеч преди започване на маркирацията. Резултатите от извършения мониторинг показват, че насажденията в обособените ВКС са в добро здравословно състояние, дължащо се на добрите практики на правилното поддържане и стопанисване на горите.

12. Представителни образци от естествени горски екосистеми

Представителните образци на екосистеми предстои да бъдат определени след извършване на теренни проверки през 2019г. съгласно Ръководството за определяне на ГВКС.

13. Въздействие на дейностите по управление върху околната среда

Горскостопанските дейности са съобразно опазването на биоразнообразието и повишаване на природните ценности и ресурси. Основните използвани лесовъдски системи за подобряване на процесите на възобновяване в горите на територията на стопанството са подпомагане естественото възобновяване в зрелите гори. Не е наблюдавано разпространение на инвазивни видове.

През изминалата година няма настъпили промени и изменения на нивата на флората и фауната вследствие настъпили биотични, абиотични или други фактори. Няма регистрирани и възникнали повреди от природни бедствия, както и нанесени негативни въздействия върху водните ресурси вследствие на проведените горскостопански дейности.

При извеждане на самите дейности не е наблюдавана почвена ерозия, уплътняване или замърсяване на почвите.

Не е допусната неоправдана загуба или похабяване на дървесина.

Състоянието на постоянните и временни горски пътища е добро. С цел недопускане на влошаване на пътната инфраструктура е забранен извоза на дървесина във влажно време и мокра пътна настилка. Това се явява основно средство и мярка за подобряване и намаляване на отрицателното въздействие както и увеличаване контрола от страна на ТП „ДГС Преслав“ при движението на моторни превозни средства извършващи дърводобивни дейности. Достъпът и движението по ДГТ се контролира с издаване на разрешителни за достъп на всяко МПС. Вследствие предприетите мерки при извеждане на самите дейности не се наблюдава нарушение на целостта на терена, почвена ерозия, както и неоправдана загуба на дървесина. За случаите, когато терена бива нарушен са предприети мерки за възстановяване на повредените пътища от страна на фирмите изпълнителки.

На територията на Стопанството се наблюдава наличие на отпадъци в горските територии в определени критични райони, в близост до населените места.

Има разработена система (план) за управление на отпадъците в горските територии. Системата е поставена на информационното табло на стопанството и с нея са запознати всички теренни служители и лицензираните лесовъди на дърводобивните фирми. В нея са набелязани конкретни действия с цел предотвратяване и генериране на отпадъци в бъдеще както и осигуряването контрол и спазване на изискванията при осъществяване на горско стопанските мероприятия.

14. Въздействие на дейностите по управление върху социалната среда

През 2018г. има подадени жалби и сигнали, свързани с правата и собствеността на местните общности, засегнати и заинтересовани страни. Предприети са действия по разрешаване на възникналите проблеми.

Няма настъпили промени в обществените нагласи спрямо горските ресурси и дейности. ТП „ДГС Преслав“ провежда срещи с местните общности във връзка с изпълнение на горско стопанските мероприятия и по отношение стопанисване на горите. Местното население е запознато с дейностите по охрана на горите, защита и опазване от пожари, както и от извършването на залесителни мероприятия на територията на стопанството. С важно социално и икономическо значение за горите намиращи се на територията на стопанството е продажбата на дървесина като дърва за огреви други недървесни продукти за местното население, в това число:

- Снабдяване с дърва на местното население на преферентни цени чрез предоставяне на списъци от кметовете на населени места;
- Осигуряват се площи за постоянни и временни пчелини;
- Осигурен е достъп до ДГТ за събиране на гъби, билки, плодове и други недървесни продукти за собствени нужди в определените от закона количества; Горските заслони, чешми, и кътове за отдих са отворени за свободен достъп на населението.

15. Промени в околната среда

През 2019г. в обхвата на дейност на ТП „ДГС Преслав“ не са регистрирани природни явления с биотичен и абиотичен характер, които да доведат до едроплощни нарушения като настъпили каламитети, ветроломи, ветровали, засушавания и други неблагоприятни въздействия.

Извършения мониторинг се осъществява на база систематизирани и дългосрочни наблюдения на елементите на биоразнообразието съпроводено със събиране, обработка и съхраняване на данни. През 2019г. в местообитания на застрашени, изчезващи и ендемични растения няма настъпили промени. На база общите наблюдения към момента не може да се направи обстоен анализ на популациите. През годината няма издавани заповеди за заличаване или обявяване на нови защитени територии или защитени зони, както и големи природни нарушения на територията на стопанството или други неблагоприятни въздействия.

Здравословното състояние на горите е добро.